

Шановні Колеги!

30 січня 2020 року о 15:00 год. відбудеться черговий Методологічний семінар Відділу соціальної антропології Інституту народознавства НАН України на тему **“Історичний фольклор: концептуальний аналіз на роздоріжжі методологічної модернізації”**.

Доповідачка – **Оксана Кузьменко**, філолог-фольклорист, кандидат філологічних наук, старша наукова співробітниця Інституту народознавства НАН України.

Наукові інтереси: динаміка фольклорної традиції, етнопоетика історичного фольклору, методологія концептуального та антропологічного аналізу вербальних текстів фольклору, інтегральне міждисциплінарне вивчення сучасного фольклору та явищ усної культури, етнолінгвістика, усна історія.

Фольклор у сучасному повсякденні є дієвим механізмом комунікації, освоєння й відображення громадського буття, колективної думки та особистісної екзистенції людини. Сьогодні, коли триває кристалізація постколоніального громадянського суспільства, у викликах нової російсько-української війни, існує необхідність поглянути на історичний фольклор під кутом зору його концептуального, антропоцентричного та когнітивного значення. Адже у фольклорному творі, який є своєрідним текстом культури, у кожному слові, що пройшло колективну «селекцію», відображено досвід певного народу. І хоча слова, як міркував Еріх Фромм, це тільки «посудини, перенаповнені переживаннями; вони лише вказують на досвід, але не є досвідом», однак вивчення особливих або іншими словами маркованих слів, які складають ядро явних чи імпліцитних *фольклорних концептів* і їх найважливіших семантичних полів, що розкриваються у структурі власне фольклорних текстів чи в інших явищах усної культури (самодіяльна поезія, автобіографічні оповіді/меморати), стає все більш актуальним. Відтак фольклористика сьогодні шукає нові методи задля досягнення смислів, кодованих в усних текстах, які з'явилися на початку ХХ ст., коли настав час модернізації, у тому числі й носія фольклорної традиції. Отож, у виступі буде зроблено наголос на міждисциплінарному вивченні фольклору, зокрема на можливості поєднання сучасних лінгвістичних та історичних наукових парадигм – етнолінгвістичного та семантико-структурного, семіотичного аналізу, усноісторичного підходу.

У доповіді-презентації буде представлено результати дослідження дуже динамічного пласту духовної культури, а саме необрядового історичного фольклору, який охоплює період першої половини ХХ ст. Основними джерелами дослідження стали близько тисяча пісенних і прозових текстів української народної творчості, які було записано під час двох війн та після них, а також дані теренових досліджень авторки, зібрані упродовж 1992–2018 рр., матеріали приватних зібрань та фондів шести державних архівів. Основним буде представлення «лабораторії» визначення фольклорних концептів, їх структура та типологія, взаємодія та взаємозв'язок.

Обраний метод передбачає не описово-літературний, а комплексний аналіз різножанрових і різнотематичних текстів і контексту їхнього функціонування задля представлення фольклорної картини світу. На завершення презентації буде запропоновано дискусію про можливості використання досвіду фольклористів у дослідженнях соціологів, усних істориків, антропологів.

Репрезентативні публікації доповідачки:

- Драматичне буття людини в українському фольклорі: концептуальні форми вираження (період Першої та Другої світових воєн) : монографія. Львів : Інститут народознавства НАН України, 2018. 728 с., вкл. 16 іл.

- Кузьменко О. Стрілецька пісенність: фольклоризм, фольклоризація, фольклорність : монографія. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2009. –296 с., іл.

- Стрілецькі пісні / упоряд., запис, вступ. ст., комент. та додат. О. М. Кузьменко. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2005. 639 с.+ 32 с. іл.

- Poetics of Dramatic Existence in the Folk Prose about World War I: Local Folklore or/and Mechanism of Collective Structuring of Experience / Oksana Kuzmenko. *Studia Methodologica* [Ternopil' Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University; Jan Kochanowski University in Kielce]. Issue 41, Summer 2015. P. 85–92.

- Показчик фольклорних мотивів: історія, методологічні засади, практика. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. 2017. Вип. 66. С. 291–316.

- Концептът дом в украинския прозаичен фолклор на първата половина на XX век: семантика на «загубата». *Български фолклор*. Год. XLIV. 2018. Кн.1. С. 3–16.

Методологічний семінар відбудеться в круглій залі Інституту народознавства НАН України (**просп. Свободи 15, IV поверх**).